

Izbr' «Slovenec»
TANA JUGOSLA
pošiljajo se
ne vračajo. - Tisk ...

NOVICE

Naročnina za celo leto: 10 Lir; za pol leta: 5 Lir; posamezna številka 20 stotink; za inozemstvo se vračuna poština. - Oglasi, naročnina t. t. d. naj se pošiljajo na naslov: „Novice“, Trieste, Via Torre bianca 21. IV n.

„Slovenski popolarari“

Pogovor, ki ga ni bilo. - Čudne reči. - Nekoliko zanimivih vprašanj.

Gonja, ki jo vodita goriško in tržaško glasilo goriške «krščansko-socialne» struje proti organizaciji «E-dinosi» v Trstu, ni več dostojna. Kar sta ti dve glasili že napisali proti voditeljem te organizacije, kateri mi pravimo narodna, oni pa nacionalistična, ni več v skladu z dostojnostjo poštenih ljudi. Posebno tržaško glasilo goriških «krščanskih socialcev» (Mali list) se je v tem oziru s svojim pisanjem izločilo iz družbe časnikarjev, katerim je kaj do poštenja. Mi smo pisatelje tega lista ponovno zasačili na laži, pri kateri vztrajajo, vedoč, da ne govore resnice. Sem spadajo tudi pravljice o milijonih in tisočakah, ki se kar stekajo v žep vseh... ki ne trobijo v rog z g. Ščekom in njegovim družbo...

Razumljivo je, da so se začeli tudi Lahi zanimati za to gonjo in nič čudnega ni, če se kroholajo naši medsebojni borbi, ki ne dokazuje ravno prevelike omikanosti enega dela naših političnih mož. Tukajšnji «Piccolo» je že večkrat poročal svojim čitateljem o razvoju te gonje, zadnjič pa je priobčil kar razgovor «z ugledno osebo iz slovenskega «popolarkega» tabora». («Popolarari» je ime italijanske stranke, s katero so baje goriški «krščanski socialci» boljši prijatelji kot z nami.)

Spričo velikega vtiska, ki ga je naredila vsebina tega pogovora, je «Goriška straža» izjavila, da nobena «odgovorna» oseba iz njenega tabora ni imela takega pogovora s «Piccolom». Nam ne pada na um, da bi dvomili o resničnosti izjave goriškega lista, kateremu vključ vsemu bolj verjame kot Piccolu, ugotoviti hočemo tukaj le, da smo pričakovali, da bodo «odgovorni» možje «krščansko-socialne» stranke zanikali ne-le pogovor kot tak, temveč tudi njegovo vsebino. Kajti zdi se nam, da je «Piccolo» s svojim izmišljenim pogovorom katerega sam doslej ni zanikal (morda ni tega od njega nihče zahteval...), marsikako zadel.

«Piccolo» n. pr. pravi:

1.) da mu je ona ugledna oseba iz slovenskega «popolarkega tabora» opisala slovenske narodnjake kot nepopustljive može, ki se hočejo boriti do skrajnosti z italijansko vlado, dočim so oni, krščanski socialci, za prijateljsko in sporazumno delo z Italijani.

«Piccolo» n. pr. pravi:

2.) da mu je ona ista ugledna oseba dejala, da hočejo narodnjaki rešiti naše šolsko vprašanje z ustanavljanjem zasebnih ljudskih in srednjih šol s pomočjo kapitalov, ki jim jih dajajo banke (!) (à? gospodje pri Malem listu?...), dočim smatrajo oni, krščanski-socialci, da je mogoče doseči za nas ne samo ljudske šole, temveč celo... univerze, če se zvezemo s «popolarari» in drugimi italijanskimi strankami.

«Piccolo» končno pravi:

3.) da ne ve, do kam so šle gotove obljube italijanskih strank, da ni izključeno, da je kdo obljubil slovenskim «popolarom» tako gorostasne reči (res pregrostanse, da bi jim resen človek po vseh dosedanjih izkušnjah mogel verjeti... U. «Novic»), da pa smatra, da ni italijanske stranke, ki bi si odrekla, ko pride na vlado, programu čim hitreje duševne stopitve (raznaroditve) tujerodnih manjšin z italijanskim narodom... Mi se v tem oziru povsem strinjamo s «Piccolom».

Spričo tako gorostasnih izjav, ki, čeravno niso bile izrečene, imajo gotovo podlago v dosedanjem delovanju naših... «popolarov», je po našem skromnem mnenju absolutno potrebna malo — bolj obširna izjava, nego je bila ona v «Goriški straži», kajti slovensko ljudstvo ima pravico vedeti, kam ga vodijo njegovi voditelji. Ker se ti voditelji itak vedno sklicujejo na voljo ljudstva, bi se nam ne zdelo neprimerno, če bi vprašali slovensko ljudstvo, ali je pripravljeno iti med laške «popolare»...

Ponižno prosimo za odgovor.

Ahmed Zogu, sedanji in Fan Noli, prejšnji albanski ministrski predsednik, ki je zbežal po revoluciji v Italijo.

Volkovi in divji prašiči pri Kočevju

V kočevskih gozdovih so se v zadnjih letih volkovi in divji prašiči silno pomnožili in so postali prava nadloga za tamkajšnje prebivalstvo. Volkovi so raztrgali že lepo število ovac in koz, divji prašiči pa povzročajo kmetovalcem veliko škodo na polju, zlasti na njivah, kjer je sajen krompir ali pa kuzuza.

Papež navdušen za šport

Te dni je prvič v cerkveni zgodovini sprejel papež v avdijenci ameriškega bokserja Jonny Dundeeja. Dundee je italijanskega pokolenja in katoličan. Pri razgovoru z ameriškim bokserjem je izjavil papež, da je v mladih letih ljubil boksanje in da smatra še danes boksanje za najboljši šport, ki lahko oplemeni in razvije značaj mladega človeka.

Zime ne bo več?

Dunajski meteorološki zavod je na neko vprašanje, ali je pričakovati letos še hudega mraza, odgovoril z naslednjo prognozo: «Prorokovanje je sicer ne-hvaležen posel, z vsemi pridržki: pa pa vendar smemo trditi, da letos prave zime ne bo več. Letni čas — solnčni žarki v naraščajočih dneh so vedno gorkejši — je že preveč napredoval. Morebiti bo še tuintam pritisnil mraz, izrazite zime pa ne bo več». — Bomo videli.

Zasluzena kazen

Blizu Podkloštra na Koroškem je nedavno brezvesten zapeljivec sunil v Zilo zapeljano deklco, ki je bila noseča. Zločinca so izsledili in zaprli. Dne 5. t. m. je šla sodna komisija iz Beljaka z zločincem na kraj zločina, da dožene vse podrobnosti, ker trupla nesrečne deklice še niso našli. Ko je šla komisija čez most, je skočil zločinec na glavo v globoko reko ter se na skalnatem dnu ubil. Usoda je hotela, da umre na istem mestu in na isti način kakor njegova žrtev.

Bivši glavar v ječi

V «Novicah» od 17. januarja 1924. smo objavili pod gornjim naslovom notico, v kateri se je poročalo, da je bil bivši okrajni glavar v Kopru, gospod Poley, zaprt zaradi ponarejenia uradnih listin in da je potem v družbi z nekim trgovcem faliral za svoto 800.000 lir.

Kakor smo pozneje ugotovili, informacije našega tedanjega dopisnika niso bile točne. Vsled tega lojalno obžalujemo, da se je, vsled netočnih informacij, katerim smo v dobri veri nasedli, gospodu Poleyu storila krivica.

Proti pijančevanju

Tirolska deželna vlada je predložila deželnemu zboru zakonski načrt proti pijančevanju. Zakon določa, da se osebam, ki so bile dvakrat zaradi pijanosti kaznovane, prepove za eno leto obisk gostilen in točilnic. Za izvršitev ukaza so odgovorni tudi gostilničarji.

Holandska kraljica - častna doktorica

Senat univerze v Leydnu je imenoval povodom tridesetletnice obstoja tega vseučilišča kraljico Viljentino za častno doktorico pravoslovja. Svečana promocija bo dne 9. februarja v cerkvi sv. Petra v Leydnu.

Kakor se vidi, so Španci z doktorskimi častmi bolj darežljivi kot v Italiji. Naš min. predsednik namreč vkljub napovedim, še vedno ni doktor. Morda s časom...

Našim društvom

spričo novih policijskih odredb.

Po vsej državi gre vest, da je ministrski predsednik Mussolini zbornici predložil načrt za društveni zakon. «Končno vendarle» bo vzkliknil sleherni član naših društev, saj je vsakemu otroku že znano, da Italija še do danes nima društvenega zakona. Toda presenečenje se mora umakniti razočaranju, ko človek izve za vsebino tega načrta. Ne gre namreč za zakon, ki bi urejeval položaj in delovanje društev, temveč za čisto navadne policijske odredbe. Novi zakon je v prvi vrsti naperjen proti tajnim organizacijam, zlasti proti proustidarskim ložam, kajti te so trn v peti fašistom in fašistovski vladi. Ker pa predobro vemo, da se vsak zakon z vsjo svojo strogostjo uporablja najprej proti — našim društvom, moramo računati tudi s tem, da se bo uveljavil tudi napram našim društvom, ki sicer niso tajna in na katere gotovo niti od daleč niso mislili oni, ki so pripravili ta zakonski načrt. Toda večletna izkušnja nas je učila, da vse, kar je «dobrega», je namenjeno tudi proti nam.

Kaj pravi novi društveni zakon?

Sicer ne prinaša novi društveni zakon nič novega za naša društva. Daje samo zakonito lice temu, kar se je do sedaj nezakonito praktično vedno zahtevalo od naših društev in proti čemur smo tudi mi ponovno pisali.

Prvi odstavek pravi: Društva, pravne osebe in zavodi, ki so se ustanovili in ki delujejo v Italiji, morajo predložiti varnostni oblasti dokumente o ustanovitvi, pravila in poslovnike, imenik odbornikov in članov ter vsakršno pojasnilo o svojem društvu in delovanju, kadar bi to zahtevala varnostna oblast radi reda ali javne varnosti.

To so, kakor rečeno, oblasti že ponovno zahtevale od naših društev, dasi niso bile v to upravičene, in v zadnjem času se je ta praksa celo poostрила. Nove pa so odredbe, kdo in kako naj ugoditi zahtevam oblasti.

To dolžnost imajo vsi oni, ki imajo vodilno mesto ali zastopstvo društev, bodisi v osrednjem sedežu ali v krajevnem sedežu. Zahtevam oblasti se mora ugoditi tekom dveh dni. Radi tega pozivamo vsa naša društva, naj imajo pripravljena pravila (z overovljenim italijanskim prevodom) in z navedbo odloka, s katerim je potrdila oblast obstoj društva na podlagi predloženih pravil. Društva, ki so se ustanovila po odpravi avstrijskega društvenega zakona, naj pripravijo pravila in zapisnik o ustanovnem občnem zboru, ki naj bo podpisan od vseh tedaj prisotnih članov. Tudi pravila naj podpisajo vsi člani.

Kazni za «upornike»

Kdor ne ugoditi namreč zahtevam varnostne oblasti, se kaznuje z zaporom (arresto) najmanj treh mesecev in z globo od 2000 do 6000 lir. Kdor bi dal vede napačne ali nepopolne podatke, se kaznuje z zaporom (reclusionone) najmanj enega leta in z globo od 5000 do 30.000 lir. Razun tega se izključi od javnih služb za dobo petih let. V slučaju, da se niso dala zahtevana pojasnila, ali da so bila napačna ali nepopolna, sme prefektura razpustiti društvo. Mislimo, da te kazni ne pridejo za naša društva v poštev, kajti mi nimamo ničesar, kar bi morali prikrivati in se ne bojimo javnosti.

Druga točka ne pride za nas praktično v poštev. Prepoveduje namreč državnim, pokrajinskim in občinskim funkcionarjem, uradnikom in uslužbencem sodelovanje tudi kot članom v tajnih društvih. Takih društev mi nimamo. Nimamo pa tudi skoro nobenega takega funkcionarja, uradnika in uslužbenca več. Tisti pešiči pa, ki jo še imamo, so pa že itak z raznimi pretinjami in grožnjami prepovedali sodelovanje tudi v javnih društvih radi tega, ker so naša.

Kedaj stopi zakon v veljavo?

Zakon stopi v veljavo, ko bo objavljen v uradnem listu. Ker je to lahko že danes ali jutri, pozivamo vsa društva, da si pravočasno preskrbijo vse potrebne dokumente.

Novice iz vsega sveta

Pijane divje gosi

Te dni je bilo blizu ameriškega mesta Springfielda ujetih okrog 300 divjih gosi na jesenskem potovanju proti toplemu jugu. Gosi so bile nekoliko «v rožicah», da so se opotekale ter niso mogle odleteti, ko so se jim približali ljudje. — Ta čuden pojav pijanih gosi se je pojasnil tako-le: Neki možak, ki je na skrivaj kahal žganje — javno je namreč to v Ameriki prepovedano — je zmetal večjo količino brozge v neko jezero. Gosi so se napile te brozge in se «opijanile», ker je bila brozga premočna za njih želodčke.

Ponesrečena novoletna čestitka

Nekemu kardinalu je prinesel njegov sluga vsako jutro dve prižgani sveči pred postelj. Zjutraj novoletnega dne pa je ob taki priliki sluga čestital: «Eminenca, prinašam vam posvetno luč, toda želim iz dna srca, da vam Bog dodeli enkrat večno luč! Kardinal se mu je zahvalil in mu podaril cekin. Pred vratmi je srečal sluga tovariša, ki je kardinalu vsako jutro peči kuril ter mu zaupal svojo srečo. Kurjač vstopi in čestita: «Eminenca, jaz vam pripravim posvetni ogenj, želim pa iz vsega srca, da vam Bog pripravi večni ogenj.» — Ali je tudi on dobil cekin, o tem zgodovina molči.

3000 let stara bolha

Bivši glavni inspektor državnih izkopin v Egiptu, Artur Weagal, je poročal v London o novih arheoloških izkopinah, ki jih je našel zadnja leta.

Med drugim je našel tudi krasno vazo iz slonove kosti. V tej vazi je bila neka gosta tekočina, podobna raztopljenemu maslu. Kairski arheologi so pozneje ugotovili, da je vaza stara najmanj 3000 let. O tekočini so bili mnenja, da je cirinovo olje. Ko so si ogledali to tekočino natančneje, so našli v njej dobro ohranjeno — bolho. Tudi o bolhi so se strokovnjaki izrazili, da je stara nad 3000 let.

Turki se ženijo

Turškemu parlamentu je bil te dni predložen načrt zakona o uvedbi davka na samce. V smislu tega načrta mora plačevati vsak turški državljan moškega spola, ki je star nad 25 let in ki še ni oženjen, letno najmanj po 25 turških funtov davka, ako znašajo njegovi dohodki najmanj 1000 suntov. Davek raste progresivno z dohodki in znaša največ 50 funtov. Oženjeni turški državljanji brez otrok, ki so prekoračili 25. leto starosti, so tudi podvrženi posebnemu davku. Novi zakon stopi s 1. marca tega leta v veljavo.

Brzovjaka v esperantu

Esperanto je umeten jezik, sestavljen iz poglavitnih živih jezikov, tako da se ga vsak lahko v najkrajšem času nauči. Predlagalo se je že večkrat, da bi se ta jezik učil v vseh šolah in proglasil za uradni jezik v mednarodnem občeju. Kakor čitamo, je sedaj švicarska poštna uprava z novim letom 1925. proglasila esperanto za brzovjavni jezik v mednarodnem prometu.

Širite NOVICE

TEDENSKI PREGLED

Italija

V Italiji se razvija vedno bolj boj med vlado in opozicijo. Mussolini se je s svojim zadnjim govorom postavil proti vsem ostalim strankam v Italiji, sedaj se vse stranke postavljajo proti njemu in njegovi stranki. Voditeljem opozicije so se pridružili sedaj še trije ugledni politiki, ki se smatrajo za najuglednejše v Italiji. So to

Giolitti, Orlando in Salandra.

Prvi je bil doslej nasproti Mussolinijevi vladi skoraj nevtralen, druga dva pa nista skrivala svojih simpatij do fašizma. Eden izmed njih je celo nekoč obžaloval, da mu leta ne dovolijo, da bi vstopil v fašistovske — naskočne oddelke.

Če se torej taki moške sedaj obračajo proti fašizmu, pomeni da se pod krinko fašizma godijo reči, ki niso združljive z ugledom, katerega uživajo po svojem dosedanem delu ti moške.

Mussolinijeva vlada ima torej sedaj tri opozicije:

dve v zbornici in eno izven nje. Prvo opozicijo v zbornici vodijo komunisti, kateri se v nasprotju z ostalimi izrecno opozicionalnimi strankami udeležujejo parlamentarnega dela.

Vodstvo druge opozicije, tako-zvane «ustavne», je sedaj prevzel Giolitti v družbi Orlando in Salandra.

Tretjo opozicijo, ki je najhujša, ker razpolaga z najbolj zmognimi voditelji, med temi senator Albertini in drugi, in z največjimi in najbolj uglednimi listi («Corriere della Sera», il «Mondo», «Avanti» itd.), vodijo voditelji največjih italijanskih strank, paplarov, socialistov, demokratov i. t. d.

Le-ti so razkrinkali fašistovski režim do dna. Njihovo delo se je začelo z umorom Matteottija in se nadaljuje še dandanes z največjo vneto in z istim ciljem: proč z Mussolinijevo diktaturo in vrnitev ustavnih svobod, ter morale v politično in državno življenje.

Takoj po umoru Matteottija so zapustili v znak ogorčenja in protesta parlament in so ustanovili svoj lastni parlament.

Fašisti jim pravijo

«aventinci»

(po hribočku Aventinu v Rimu), češ da so se umaknili na hrib, kakor nekdanj plebejci v rimskih časih. Pustili so Mussolinija s svojo večino, katere ne priznavajo, ker je bila izvoljena na znan način, samega, naj dela, kar hoče. Vse prizadevanje Mussolinija, da bi jih pripravil do tega, da se «spustijo z Aventina», je bilo zastonj. Končno se je zatekel k odkritim grožnjam, katere so imele za posledico požige in nemire po vseh mestih Italije in izredne ukrepe proti časopisju, društvom in političnim organizacijam, ki niso fašistovske. Toda ves teror ne pomaže nič, in vrste nasprotnikov fašizma se množijo vedno bolj: pridružili so se, evci, opoziciji sedaj še zadnji stebri Mussolinijeve vlade izven fašistovske strane, liberalci Giolitti, Orlando in Salandra...

Boj se bo vršil v vprašanju

novega volilnega reda.

Mussolini je — kakor znano — predložil kot zadnje sredstvo za svojo rešitev nov volilni red, proti kateremu bodo nastopile vse tri omenjene opozicije, ne toliko zaradi volilnega reda samega, kolikor radi tega, ker nočejo dovoliti, da bi se volitve sploh vršile, dokler je Mussolini na vladi. Lanjske volitve so jih izučile... Najprej je treba ljudstvu zagamčiti prostost, da sploh lahko voli, kakor hoče, potem še-le volitve!

Jasno je, da se bo Mussolini branil proti opoziciji z zobmi in s kremplji, toda tudi opozicija ne bo stala križem rok in bo razkrinkavala fašistovski režim dotlej, dokler ga ne naredi nemogočega pred italijanskim ljudstvom in pred svetom sploh. —

Novi volilni red, ki je bil predložen zbornici v odobritev, predvideva — kakor smo že poročali — enoimenske voline okraje, to je: vsak volilni okraj izvoli samo po enega poslanca. Stranka, ki je slučajno dobila par glasov več kot druge, dobi poslanca, vse ostale stranke, ki lahko predstavljajo več kot tri četrtine prebivalstva v volilnem okraju, pa — nobene! Število vseh poslancev bi znašalo 560 in ne več 535 kakor doslej. Ker je vseh pokrajin v Italiji 75, bi bilo število poslancev odmerjeno posameznim pokrajinam tako, da bi prišel na vsakih 70.000 prebivalcev po en poslanec. Izjemo dela le zadrška pokrajina, ki šteje le 18.255 prebivalcev. Vsaka pokrajina bo razdeljena v toliko volilnih okrajev, kolikor znaša število poslancev, ki so odmerjeni. Tržaška pokrajina bi imela torej 4, istrska 4, videmska 14 volilnih okrajev, reška in zadrška pa svaka po enega.

Nova taktika.

Medtem ko se pripravlja hud boj, ki se bo osredotočil na vprašanje novega volilnega reda, se po deželi nadaljuje nova taktika Mussolinijeve vlade. Posledice te taktike občutimo tudi v naši deželi, ki je zadnji teden stavljena pod pravo fašistovsko kontrolo. Mobilizirana fašistovska milica je zbrana v večjih oddelkih po raznih krajih naše dežele in izvršuje že dejanski naročeno ji «nadzorstvo», ki se izraža v preiskavah in plenjenju raznih, po slovenskih krajih — slovenskih knjig.

Jugoslavija

V Jugoslaviji se govori samo o Radiću in njegovi razpuščenosti stranki. Veliko presenečenje je vzbudila vest, da je zagrebški sudbeni stol sklenil, da se lahko aretirani Radićevi tovariši izpuste začasno na svobodo, ker ni proti njim dovoljnega obtežilnega materiala. Sklep bo brzokne preklican, ker sodišče ni še dobilo vsega obtežilnega materiala.

Obrambo Radića in tovarišev je prevzel bivši minister vnanjih stvari odvetnik dr. Trumbić. Radić je pošiljal iz zapora Trumbiću in svojim zaupnikom pisma potem nekoga podkupljenega jetničarja, katerega pa je nekega dne zasačila straža, ko je ravno nosil novo Radićevo pismo. Jetničar, neki Zupan, je bil takoj aretiran. Radić se v zaporu počuti prav dobro: pije, igra tamburico in piše. Sprva ni hotel odgovarjati na vprašanja preiskovalnega sodnika, sedaj pa je začel odgovarjati. V kratkem se obljublja objava vsega obtežilnega materiala. Medtem je madžarska vlada zanikala, da bi bila sklepala kak dogovor z Radićem.

Aretacija Radića ni povzročila nikakih nemirov po deželi. Kakšno stališče bo njegova razpuščena stranka zavzela nasprot predstoječim volitvam, ni še znano.

Rusija

Največja preglavica sovjetske vlade.

Največja preglavica dela ruski sovjetski vladi poleg spora med Zinovjevem in Trockim — kmetsko vprašanje. Boljševiški listi se pritožujejo nad naraščajočim nezadovoljstvom kmetskega ljudstva, ki je še daleč od komunizma, kateri ni mogel in ne more rešiti kmetskega vprašanja. Zinovjev je dejal nedavno na ženskem komunističnem kongresu v Moskvi: «Kmetsko vprašanje je za nas nevarnejše nego 100 Kolčakov, 100 Vranglov in 100 Chamberlainov» (angleški minister vnanjih stvari).

In res: ruski kmet in vsak kmet hoče biti gospodar svoje zemlje, komunizem pa zanika zasebno lastnino; hoče biti gospodar svoje družine in svojih otrok, komunizem pa mu tudi to zanika; hoče miru, da zamore delati, komunizem pa zahteva od njega krvavo revolucijo, hoče znižanje davkov, komunizem pa mu nalaga oddajo vsega, kar nujno ne rabi.

Kmetsko vprašanje je najbolj kočljivo vprašanje nove Rusije, ki ga bo morala rešiti, če ga bo hotela rešiti, v nekommunističnem zmislu.

Znani boljševiški ideolog Buharin je dejal koncem decembra na zborovanju propagandistov moskovske organizacije o kmetskem vprašanju: «V osmem letu naše revolucije in naše diktature vidimo jasno vso ogromnost tega vprašanja. Še-le sedaj je vstalo to vprašanje v svoji ogromni

veličini pred nami. «Buharin je pripočel vrnitev k Leninovi taktiki glede kmetskega vprašanja in je vzkliknil tudi te-le besede, ki so zelo značilne tudi za način komunistične agitacije med našim ljudstvom:

Komunistična načela je treba včasih skriti tudi v žep, če plašijo kmeta, ki ga je treba zelo previdno voditi za seboj.»

Naši kmetje so opozorjeni.

DNEVNE NOVICE

Morda bo vendar-le kaj?

Pred časom je poslanec Wilfan vložil interpelacijo na vlado zaradi razmer na železnici v vipavski in baški dolini. Ker se razmere na železnici v vipavski in baški dolini niso spremenile na boljše kljub izrecnim obljubam vlade, se je naš poslanec dr. Wilfan ponovno obrnil na vlado z nujno zahtevo, da se izdajo takoj primerni ukrepi za zboljšanje položaja. Poslanec dr. Wilfan je prejel sledeči odgovor z datumom od 6. januarja 1925:

«Gospod poslanec!

V odgovor na Vašo ponovno zahtevo, ki ste mi jo predložili, mi je čast Vam zagotoviti, da se dela vse mogoče, da bi se poslala tržaškemu železniškemu ravnateljstvu čim večja množina praznih vagonov. Tudi prevažanje lesu s postaj na vipavski železnici, ki se tako toplotno priporoča, se bo torej vršilo z zaželjeno naglico.

S prisrčnimi pozdravi

Panunzio I. r.»

Banca Adriatica v konkurzu

Kakor smo zadnjič na kratko javili, se je dne 8. t. m. začel pri tukajšnjem trgovinskem in pomorskem sodišču prvi narok za prisilno poravnavo med upniki in dolžniki zavoda Banca Adriatica. Že takoj v četrtek se je videlo, da žele odgovorni upravni svetniki vso stvar zavleči. Od tukajšnjih upravnih svetnikov je bila edino-le skupina Feiner pripravljena prevzeti likvidacijo po 40%, toda pod pogojem, da ostali bivši upravni svetniki prispevajo s 3 milijoni lir. Ostali upravni svetniki pa niso pokazali za to nikake volje, tako da ni moglo v četrtek priti do nikake zadovoljive ponudbe.

V petek, 9. t. m., so se nato nadaljevala pogajanja. Upniki so dokazali skrajno požrtvovalnost in so izjavili, da so pripravljeni pristati na poravnavo na podlagi 40%, toda od strani upravnih svetnikov ni bilo mogoče doseči nikake sprejemljive ponudbe. Ker se je zdelo naravnost nepojmljivo, da se odgovorni upravni svetniki niso kar cele tri mesece, odkar se je začelo poravnalno postopanje, mogli zediniti za kak sprejemljivi predlog, ki naj bi rešil zavod poloma in ne še večje sramote, se je obravnava ponovno odgodila, toda zopet zastonj.

Ko še v pondeljek ni prišel od upravnih svetnikov noben upoštevanja vreden predlog in je poravnalni upravitelj odvetnik dr. Benedetti izjavil, da izven prvotne 20% poravnave ni nobene druge ponudbe s strani upravnega sveta, je tudi zastopnikom številnih upnikov pošla ilak skrajna potrežljivost in odvetniki dr. Abram, dr. Agneletto in dr. Pretner so v imenu večje skupine upnikov zahtevali, naj se odpre nad banko — konkurzno postopanje, da se tako izsili izplačanje vsega, kar zmore ta zavod s hišo in z drugim premoženjem vred. Ta zahteva je bila sprejeta z odobravanjem vseh prisotnih upnikov, ki so soglasno odklonili 20% poravnavo. S tem je odprta pot sodni, da gre v svojem postopanju proti krivcem poloma do dna.

Vedenje odgovornega upravnega sveta je vzbudilo v javnosti splošno ogorčenje. Nekateri zahtevajo, naj sodišče takoj zapleni imetje vseh upravnikov, kakor je to storilo pri Feinerju, ki se je zato pokazal... bolj popustljiv.

Za konkurznega komisarja je imenovan sodnik Virgilio Fiorenta, za upravitelja konkurzne mase (premoženje banke) odvetnik dr. Nicolò Benedetti, za njegovega namestnika dr. Negri. Prvi sestanek upnikov se bo vršil dne 3. februarja t. l. na tukajšnjem trgovinskem in pomorskem sodišču v sobi št. 15. Rok za priglasitev terjatev izteče 31. marca t. l.

Kakose bodo stvari nadalje razvijale, bomo poročali.

„Gospodarski Vestnik“

je stopil z zadnjo številko že v tretje leto svojega obstoja. List, ki je glasilo Slov. kmetijskega društva in Slov. če-

belarske zadruge v Gorici ter Tržaške kmet. družbe in Zadrudne zveze v Trstu, je — lahko rečemo — naše najbližje gospodarsko glasilo, na katero bi moral biti naročen vsak slovenski gospodar.

List bo izhajal tudi nadalje mesečno v dosedanjih oblikah na 20 straneh, ker pogajanja za združitve obeh naših gospodarskih listov (Goriška krščansko-socialna struja izdaja svoj posebni «Gospodarski list»...) v en velik list, niso uspela. Je pač naša usoda taka, da se rajši cepimo v sto šibkih delov, kakor da bi složno in z združenimi močmi ustvarili kaj močnejšega, kar bi okrepilo našo odpornost in postavilo slovenski narod v Italiji na častnejše mesto, nego ga zavzema sedaj.

Uredništvo «Gosp. vestnika» obljublja, da se bo v tem letu vsebina še bolj izpopolnila, čeravno to v današnjih dneh ni lahek posel. «Število slovenskega izobraženstva — piše uredništvo upravičeno — je v naših pokrajinah na sploh jako malo, a še bolj pičlo je število onih naših razumnikov, ki pišejo v liste. Zato pa morajo oni, ki imajo dobro voljo in plemenit namen, pomagati ljudstvu, ga učiti o napredku gospodarstva drugod, seznanjati ga z novimi gospodarskimi načeli, dajati mu praktičnih nasvetov za gospodarsko udejstvovanje, toliko več žrtvovati. Z zadoščenjem poudarjamo, da se je posrečilo zbrati v krog sodelavnikov našega lista lepo četo raznih naših strokovnjakov in tudi takih, ki sicer niso naše krvi, a ki živijo med našim ljudstvom, kateremu hočejo pomagati s svojim znanjem.

Zato smo uverjeni, da bo list v bodoče še popolnejši, kakor v preteklem letu. Poročal bo o vseh zadevah, ki se nanašajo na naše gospodarsko udejstvovanje, v prvi vrsti pa o predmetih, ki morajo živo zanimati našega poljedelca, posebno pa živinorejca. Izražene želje od strani naročnikov bomo upoštevali. Vabimo vse, da nam svoje misli glede vsebine lista redno sporočajo. Tako se bo list lažje spopolnjeval in bo pisan v smislu potreb naročnikov. Brez takega sodelovanja pa je listova naloga težavnejša.

Prva letošnja številka «Gospodarskega vestnika» je izšla s to-le zanimivo vsebino:

1) Uvodna beseda ob novem letu. — Splošna gospodarska vprašanja; 2) Gorkič Fr.: Glavni predpisi o delitvi skupnih zemljišč (dalje). — Zadrudništvo; 3) Zadrudna zveza v Trstu: Tretji zadrudni tečaj; 4) Kozman Avg.: Omejeno in neomejeno jamstvo pri zadrugah. — Živinorej; 5) Dr. Aldrighetti Faust - Gorkič Fr.: Razmere v živinozdravniškem okrožju goriške okolice; 6) Ing. Podgornik Ant.: Ob skotitvi pujskov; 7) -ip-: Splošna pravila o plemenitvi; 8) -ar: Oskrba kokoši - jajčaric. — Mlekarnstvo; 9) Ing. Podgornik Ant.: Ravnanje s siriščenikom, namenjenim za dobivanje sirišča; 10) *** Vlečljivo mleko. — Cebelarnstvo; 11) Vodopivec Janko: Pridobivanje voska. — Kletarstvo; 12) Ušaj Just: O rujavenju vina. — Sadjarstvo; 13) Dr. Vallig Peter - Gorkič Fr.: Sadjereja na Goriškem; 14) *** Črvido sadje. — Vrtnarstvo; 15) G. F.: Ali naj sadimo paradiznike? — Splošno kmetijstvo; 16) Dr. T.: Cepljenje murv. — Davki in pristojbine; 17) Zadrudna zveza v Trstu: Davki in zadruge. — Obrtni in kmetijski pouk; 18) Tance Avgusti: Obrtno-nadaljevalna šola v Nabrežini. — Gospodarski koledar; 19) *** Januar. — Poročila; 20) M. F.: Ustanovitev zadr. mlekarne v Ligu. — Vprašanja in odgovori: 1. Kako popravimo ciklino črvinjo? 2. Kako se odmerja davek na živino? 3. Ali je dopuščena raba simodolskih bikov? 4. Kdo je dolžan izdati družinske liste? 5. Kje dobim mladega mrjasca? — 22) Gospodarski drobci; † Jerkič Anton: Listnica uredništva in uprave. — Izhaja mesečno. Naročnina 10 lir letno. — Posamezna številka po 1 liru. — Uredništvo in uprava se nahajata v Gorici, Via S. Giovanni št. 6, I na dvorišču.

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

Dr. Anton Gregorčič

V nedeljo, dne 11. t. m., se je vršila na goriškem Travniku v cerkvi sv. Ignacija velika svečanost: dr. Anton Gregorčič je obhajal zlato mašo. Številna slovenska množica, ki je hotela prisostvovati zlati daritvi slovenskega duhovnika v goriškem mestu, je bila živa priča, da si je zlato-mašnik v 50 letih svojega duhovnikovanja pač znal pridobiti častno mesto v očeh našega naroda, tudi med tistimi, ki v političnem delovanju zastopajo drugačno mnenje od njegovega.

Dr. Anton Gregorčič se je rodil 9. januarja 1852, na Vrskem pod Krnom, v županiji, ki je dala Slovincem tudi Simona Gregorčiča. Ljudsko šolo in gimnazijo je dokončal v Gorici, kjer je tudi vstopil v bogoslovje in bil 10. januarja 1875. posvečen v duhovnika. Leta 1879. je postal na dunajskem vseučilišču doktor bogoslovja. Po izpopolnitvi svojih študijev v Nemčiji se je vrnil l. 1880. v Gorico kot profesor bogoslovja.

Toda dr. Anton Gregorčič se je kmalu posvetil političnemu in kulturnemu delu. Kmalu ga vidimo kot predsednika «Slovenskega bralnega in podpornega društva», odbornika «Goriške ljudske posojilnice», kot predsednika C. M. podružnice in kot — urednika «Soče», ki je postala že l. 1876. skupno glasilo združenih političnih društev «Gorica» in «Soča» pod imenom «Sloga». L. 1890. je bil že predsednik «Sloga». Toda kot pristaš starejše generacije slovenskih duhovnikov in kot nasprotnik poostrenih bojev v domačem taboru je kmalu prišel v navzkrižje z drugo strujo v duhovniških vrstah, ki mu je vzela «Sočo» in jo dala v urejevanje — dr. Antonu Mahničju.

Dr. Gregorčič je vsled tega skupno z Andrejem Gabersčekom ustanovil «Novo Sočo».

Po katoliškem shodu l. 1894., ko se je na Goriškem zopet začel kulturni boj med dvema novima strankama: katoliškim pol. društvom «Sloga» in novo narodno-napredno stranko, je nehala njegovo sodelovanje z Gabersčkovim skupino.

Povojni razvoj predvojnega goriške Slovenske ljudske stranke je bil tak, da so dr. Gregorčiča zopet skušali potisniti v ozadje njegovi ožji sosesli, ki so se zbrali pod imenom krščanskih socialcev in ustanovili kot protitež njegovi Goriški «Matici» — goriško «Mohorjevo» družbo...

Nočemo se spuščati v podrobnejšo razpravo o političnem delovanju nedeljskega slavljence, s katerega političnim prepričanjem se morda vsi povsem ne strinjajo, ki pa je tekom 50 zadnjih let izvršil za Slovincem na Goriškem kulturno delo, za katero mu gre hvaležnost vsega slovenskega naroda. Glavno skrb je dr. Anton Gregorčič vedno posvečal slovenskemu šolstvu i kot politik i kot množoletni deželni odbornik i kot državni poslanec. «Solski dom», «Novi dom», «Mali dom», «Simon Gregorčičev dom», to je vse — njegovo delo.

Danes ko je slovenski šoli odzvonilo, jo hoče Gregorčič nadomestiti s — knjigo. V mlajših letih se je zavedal, da se ne smemo zanašati na vlado na Dunaju, ki bi nam bila rajši vzela kot dala, danes, ko so razmere še hujše, ve, da je naša rešitev le v samo-pomoči.

Zlatomašniku dr. Antonu Gregorčiču naše najiskrenejše čestitke.

IZ GORICE.

Nov furlanski prefekt.

Včeraj zvečer je prispel iz Pavije v Videm novi furlanski prefekt comm. Umberto Ricci, da nastopi svojo novo službo. Comm. Umberto Ricci je bil svojedobno uradnik v ministrstvu za notranje zadeve, v poslednjem času je bil prefekt v Paviji.

Nov sedež «Trgovsko obrtne zbornice».
Goriška, trgovsko-obrtna zbornica se je preselila iz svojih dosedanjih prostorov Via Codelli št. 11 v novonajete prostore na Korzu Viktorja Emanuela III. št. 17-II.

Davčni seznamei.

Na goriškem magistratu so bili do 15. t. m. na vpogled davčni seznamei glede premičnega bogastva. Oni, katerim so bili davki na premično bogastvo previsoko odmerjeni, kar lahko razvidijo iz davčnih seznamov, lahko vložijo rekurz do 15. aprila t. l., ako so bili njihovih dohodki previsoko cenjeni ali pa več ne obstajajo, in do 15. julija t. l., ako so vpisi v seznamu pomotni ali pa večkrat izvršeni.

Dramatično društvo v Gorici

naznanja, da se že napovedana predstava «Pohujšanje v dolini šentflorjanski», v soboto 17. in v nedeljo 18. t. m., radi tehničnih potežkoč ne more vršiti. Namesto «Pohujšanja» se pa uprizori vitezabavna burka v treh dejanjih «Nebesna na zemlji», ki je dosegla že dvakrat popoln uspeh, tako da je bila in je splošna želja občinstva, da se igra ponovi.

Premog v Brdih.

V Zadružno zvezo v Gorici je prinesel neki posestnik iz Snežatnega kose premoaga, na katerega je naletel, ko je kopal v svojem vinogradu, ležečem ob potoku Birša v Snežatnem. V nedeljo se je podal g. inž. Rustja z nekaterimi svojimi znanci na lice mesta in je naročil v svrhu izsledovanja nadaljno kopanje. Po preizkušnji sodeč obeta biti premog precej dobre kakovosti.

IZ KOJSKEGA

Čuden človek je E. Pojavnik iz Smartnega pri Kojškem. Javil se je pri karabinerjih v Kojškem, kjer jim je natvezel, da je bil napaden od zidarja R. Goloba in kmeta J. Vendramina. Pravil' je, da je bil 8 krat zaboden z nožem in v dokaz za to je pokazal suknič, ki je bil zares preluknjan na osmih mestih. Ker pa ni imel na telesu niti najmanjše rane, se je to zdelo karabinerjem malce bolj čudno. Zato so poizvedovali bolj natančno in izvedeli so, da je bilo ravno nasprotno. Pojavnik je namreč onaj dva fanta napadel in ranil. Sedaj sedi v zaporu.

Truplo utopljenke.

V kačalu, ki napaja električne turbine pri Trziču, so zagledali delavci truplo utopljenke, ki je plavalo na površju pred ograjo. Po sodnem ogledu je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico. Ugotovilo se je, da je utopljenka 40-letna Klara Bizjak nekje z Goriškega

doma. Par dni prej je bila aretirana v Gorici, na kar so jo po par dneh spustili spet na svobodo. Nesrečna ženska je bilo zelo vdana pijači, ki jo je najbrže tudi pogubila.

IZ IVANJEGAGRADA PRI KOMNU

Preteklo nedeljo smo imeli pri nas predavanje. Obiskal nas je zastopnik tržaške «Prosvete» ter nam v poljudnih besedah obrazložil naloge in važnost prosvetnega društva v vasi. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano, kajti prisostvovali vs čas na žene, fanlje in dekleta. Hvaležni smo društvu «Prosveta», da pošilja med nas požrtvovalne predavatelje, ki nam pojasnjujejo važna prosvetna in gospodarska vprašanja. Mi, kar nas je mladih, hočemo stopati po onih poteh, katere so nam kazali starejši ter z vso vneto delovati v našem prosvetnem društvu, ki hoče in mora živeti ter nadaljevati svoje prekoristno delo v prid naši mladini, naši vasi in narodni celokupnosti.

IZ KOMNA

Pri nas smo imeli zelo uspeli Silvestrov večer. Zahvala za uspeh gre v prvi vrsti našim pridnim dekletom, ki so skrbno nabirale prostovoljne prispevke, prodajale srečke in razglednice in sploh skrbele, da se je razpoloženje ohranilo ves čas na višku. Iskrena zahvala gre tudi družinama Volur in Cotič za prekrasne darove za srečkanje. Po zadnjih zdihljajih starega leta smo vsi ginjeni zrlji v mlado deklico Marico Godnič, katera nam je prav lepo voščila vse najboljše v l. 1925. Naš vrli tamburaški zbor pod vodstvom požrtvovalnega zborovodje g. Josipa Čebule je izvršil dobro prevzeto nalogo. Pridrtevec ni bila preveč živahna, a kljub temu smo se razšli zadovoljni. Omeniti moramo tudi simpatičen čin tukajšnjih kr. orožnikov, ki so darovali 22 lir svoje plače zavodu za uboge v Komnu.

(Prip. ur. - Dopisa o Miklavževih pridelitvi doslej nismo prejeli. G. dopisnik naj nam oprost, če ne objavljamo v današnji številki naknadnega poročila: stvar je že itak precej zastarela in prostor nam primanjkuje. Vsem darovalcem sporočamo prirčno zahvalo organizatorjev Miklavževega večera).

IZ VRABIČ

Na sv. Stefana dan (26. 12. pr. l.) sem se precej pozno v noči vračal domov po cesti Griže - Vrabiče. Nekoliko pred vasio vidim dva fanta, ki korakata iz Vrabič proti meni, za njima pa druge štiri, ki teko za prvima. Radoveden, kaj je, se skrijem tik ceste. Ko so bili prvi kakih dvajset korakov daleč od zadnjih, pričnejo zadnji štiri prva dva s vso silo obšipati s kamenjem ter drveti za njima. Bila bi se jima slaba predla, ko bi ne bila imela dobrih nog, kajti kamenje je letelo brez preneha, kot kroglice. Ko so tako drveli mimo mene, sem spoznal, da so bili napadalci štirje fantje iz Griž, napadenca pa iz bližnje vasi onstran Raše.

Dovolj smo pred par leti povešali oči, ko je bila večina naših fantov in mož po nedolžnem zaprtu, Raditega nočemo, da se še kaj takega dogaja v bližini naše vasi! Dovolj nas imajo na piki.

IZ KAZELJ.

V «Malem listu» čevka nekdo o našem društvu in o njegovem predsedniku. Ker dotični «dopisnik» bržkone niti ne ve, kako se imenuje naše društvo, mu povem, da se imenuje «Dneva žar» in ker prav gotovo ne ve, kaj se v društvu godi (to dovolj jasno dokazuje njegov dopis!), mu bom povedal tudi to, da si bo v prihodnje lahko prihranil nepotrebno čevkanje.

«Dopisnik» pravi najprej, da je v naši vasi precej cvetoče (pa ne po njegovi zaslugi!) društvo s čitalnico, da pa so v čitalnici le taki časopisi, ki «drže na kapitalistično stran»; da je bilo nekoč pri sestanku sklenjeno, da se naroči «Mali list», da pa je predsednik po svoji glavi naročil «Novice».

Dotičnega dopisnika opozarjam, da sploh ni bilo sestanka, na katerem bi se bilo govorilo o kakem «Malem listu». Pač pa je bilo sklenjeno že pri drugi številki «Novic», da se društvo naroči, na ta list. Ni nam žal, da smo to sklenili.

Ne vem, če misli dopisnik, ko gobezda o kapitalističnih listih, na «Novice». Če ima v mislih «Novice», naj ve, da mi vsi take «kapitalistične» liste, kakor so «Novice», čitamo in bomo še naprej radi čitali. «Novice» niso, odkar izhajajo, še nikoli pisale proti kmetškemu ljudstvu in za kapitaliste. Pač pa so vedno dvigale ponos in zavest slovenskega ljudstva in nastopale proti razkolnikom in strankarjem, katere zastopa «Mali list», ki širi med nami z nelepim obrekovanjem sovraštvo in nezaupanje in nam jemlje vsako veselje do dela. Gospod «dopisnik» «Malega lista», ali veš, ko priporočaš ta list, da bi se naši pokojni cerkveni velikani škofje Dobrila, Glavina, Sterk in drugi (v imenu katerih pravi da piše) obrnili v grobu, ko bi čitali, kakšne zavratnosti je zmožno malolistersko peró?... In tak list nam hoče vsiliti?! Mi v Kazljah nočemo strank, zato tudi nočemo listov, ki hočejo pri nas vpeljati strankarske boje.

Dopisnik «Malega lista» piše tudi, da bi društveni predsednik hotel, da bi se čitalnica prelozila bliže njega «v prostor, ki nima ne poda, ne oken, ne vrat, in vse to na društvene stroške». Ta gospod «dopisnik» je res čuden možak. Ali ne sliši, ali ne vidi, ali pa ga... sploh ni! Kajti drugače bi bil lahko slišal in videl društvene odbornike, kako so pregledovali za nakup ne enega, temveč kar tri prostore s podom, vrati in okni (skozi katera so celó pokukali, da bi videli, ali jih čaka spodaj gospod «dopisnik», a ga ni bilo...)

Sicer pa nas ta napad v «Malem listu» ni presenetil: kakšen list takšni dopisniki. — Predsednik pevskega društva «Dneva žar».

IZ SEŽANE

Odbor Gasilnega društva naznanja cenjenemu občinstvu, da se uprizori dne 1. in 2. februarja t. l. zanimiva Lev Tolstojeva drama «Moč teme». Začetek pravočasno objavi. Prosjijo se vsa bližnja društva, da iste dneve ne prirejajo veselic.

IZ ZAGORJA NA PIVKI

Prejšnji teden smo obhajali poslovilni večer neprostovolnega odhoda našega nadučitelja g. Keniča. Velika družba nas je bilo zbranih na ta večer okoli našega prijatelja, toda ni bil večer veselja, pač pa trpkosti.

G. Keniča ne bomo tako kmalu pozabili. Bil je dolgo vrsto let v našem Zagorju, zelo priljubljen v šoli kakor tudi izven nje. Sodeloval je z vso vneto pri gasilnem društvu, pri mlekarni, pri knjižnici; izbiral je fante v pevski zbor, sedaj pa je moral po ukazu naših gospodarjev zapustiti kraje, ki so mu bili tako dragi. Zelimo mu enakih prijateljev in več sreče na njegovem novem mestu!

Ob priliki poslovilnega večera se je nabralo l. 105 za Solsko društvo. Čast sedanjemu nadučitelju g. Sosiču in g. čeni Dulki Čopiču!

Si naročen na „NOVICE“?

PODLISTEK

Tridesetletnica Podgrajske posojilnice

(Zadržali smo ta dopis, ki smo ga dobili že pred tedni do danes zaradi pomanjkanja prostora. Ceravno ga objavljamo z zamudo, se nam zdi še vedno aktualen.)

Dne 27. novembra 1924. je preteklo 30 let obstoja Podgrajske posojilnice. Pred ustanovitvijo posojilnice je v naši okolici bilo zelo razvito cderuštvo. Bilo je par magnatov-bogatino, ki so bili pravi vampirji in pijavke našega kmet. ljudstva. Goré onemu, ki je bil primoran iskati pri njih denarne pomoči. Plačeval je 15, 20 in celó 30% obresti, poleg tega še v naravi in s svojim delom. Bila je prava robota. Te grozne razmere, ki so pritiscale na kmečko ljudstvo, so bolele tedanje rodoljube, ljubitelje naroda in prijatelje trpina-kmeta. Bili so to po-

sebno blagopokoni dekan msgr. Ant. Rogač, pok. Slavoj Jenko, Ant. Stemberger, dr. Šebesta, Stanič, Waiselj, Ryslavy, Debenjak, Požar, Makarovič. Razmišljali so in pretresali vso stvar ter končno spoznali, da tu ni druge rešitve nego ustanovitev posojilnice in hranilnice v Podgradu. In šli so na delo. In uspeh? Dne 14. avgusta 1894. se je vršil pripravljani ozir. prvi ustanovni občni zbor v Podgradu. Udeležilo se ga je 20 mož. Na tem občnem zboru je bilo izvoljeno prvo starestvo: predsednik: msgr. Anton Rogač, dekan v Hrušici; podpredsednik dr. Šebesta, zdravnik v Podgradu in odborniki: gg. Slavoj Jenko, trgovec v Podgradu, Ante Stemberger, kapelan v Podgradu, Anton Stanič, kmet v Podgradu, št. 48. V prvo nadzorstvo so bili izvoljeni: predsednik: g. Waiselj, nadučitelj v Hrušici; podpredsednik g. Franc Byšlavy, župnik na Munah; in člani nadzorstva gg. Anton Požar, kapelan na Pregarjah, Ivan Makarovič, nadučitelj v Jelsanah in Stefan Debenjak, nadučitelj v Materiji. — Ta dan so bila odposlana pravila in zapisnik o ustano-

vitvi posojilnice za registracijo pri trgovskem-pomorskem sodišču v Trstu. Čez tri mesece so bila pravila potrjena in vpisana pri sodišču in 27. novembra je začela posojilnica poslovati s tem, da je bilo vplačanih 9 deležev po 10 fl. Poslovala je v podgrajskem farovžu pri g. Ant. Stembergerju ter pridobivala vedno več članov. Redno poslovanje pa je začelo z novim letom 1895. Zaključek za l. poslovno leto 1895. izkazuje Posojilnica sledeče številke: Članov 240 z 244 deleži v vrednosti 2383 fl; denarni promet 123.735.08 fl; hranilnih vlog 30.226.37 fl; danih posojil: 38.189.95 fl; pasivnih posojil 5150 fl — čisti dobiček je znašal 278.89 fl.

Ta zaključek govori jasno, kako koristna in potrebna je bila ustanovitev posojilnice. — Blagajnik je bil pok. Slavoj Jenko, tajnik pa g. Ante Stemberger. Za dve leti je promet v posojilnici tako narastel, da je morala Posojilnica vzeti enega uradnika. Posojilnica je napredovala vedno bolj in bolj. Z naraščanjem števila članov je naraščal tudi ugled zavoda. Že v osmem letu de-

lovanja, t. j. l. 1902., se je sklenilo zidati «Narodni dom». Načrt je napravil g. Franc Žužek, inženir v Ljubljani, zgradbo pa je prevzel g. Josip Samsa, stavbenik v Bistrici. «Narodni dom» je bil dovršen l. 1904. Koncem avgusta, l. 1905. se je vršila slovesna blagoslovitev in otvoritev «Narodnega doma» ob veliki udeležbi ljudstva in mnogih odličnih gostov, med njimi tudi pok. poslanec prof. Mandič. Popoldne je bila ljudska veselica, pri kateri so sodelovali tudi ljubljanski gled. igralci (g. Danilo). V novem «Narodnem domu» se je nastanila posojilnica, čitalnica, pevsko in tamburaško društvo «Gorska vila», Gospodarska zadruga in hotel z lepo, primerno dvorano.

Zatem pa so prišli za Posojilnico težki dnevi krize. Bila je to nevarna kriza, da, najbolj nevarna, kar jih je bilo, ko je šlo takorekoč za obstoj posojilnice. Le bistroumnosti in nesebičnemu požrtvovanju odbora, zlasti pa gospodov msgr. Rogača, Huša in dr. Biléka se je zahvaliti, da je posojilnica šla srečno preko te kalvarije in vstala

IZ PODGRADA

Nedavno smo poslali v «Novice» dopis o bivšem g. kapelanu, ki ni pustil pri nas dobrega slovesa. Urednik «Novice» je iz dopisa črtal vse ostrejšje besede in je le na kratko omenil, kar smo pisali. Toda tudi tak zelo olepšani dopis se ne zdi primeren «Malem listu», ki pravi, da je bil prejšnji g. kapelan «pobožen in vesten duhovnik, ki se je zelo žrtvoval v svojem poklicu», tako da se je... «celo naučil našega jezika». Gospodje pri «Malem listu» naj se rajši pošteno vprašajo, ali je «primerno njihovo pisanje, ki se nam že stedi, in naj le puste svoje nauke na naslov Podgražčanov, ki vedo že sami, kaj je «primerno» in kaj ni. — Podgražčan.

IZ KUBEDA V ISTRI

Mi Kubečani imamo majhno, a čedno cerkev; v cerkvi so orgle, orguljarja pa — ni. Dobro bi bilo, da se kdo loti tudi teh zapuščenih orgel. Kmetje sami se jih ne moremo lotiti, ker orgle pač niso... njiva.

IZ DEKANOV

Tukašnji italijanski učitelj dela z vso paro za otvoritev italijanskega otroškega vrtca. Starišem obljublja vse dobrote tega sveta. Stariši, pamet in — usmiljenje do vaših otrok! Saj smo prestali še hujše dneve, pa bi sedaj za kos oblekce prodali svoje otroke.

IZ SKEDNJA

Drobne novice.

Še nam je v spominu božična prireditve naših otrok in Silvestrovo naše mladine pri Sv. Ani. Marsikateri izmed udeležencev (bilo nas je nad 1000) je na tihem, marsikateri tudi na glas «požegnali» naš «slavni» odbor gospodarskega društva, ki je oddal našo dvorano ljudem, privranci od vseh vetrov, dočim moramo mi domačini romati iz vasi v druge kraje, ako hočemo kaj prirediti. Slavni odbor naj bi že enkrat nehal na tak način poniževati sebe in vso vas. Dvorana je bila postavljena z našimi žulji in mi bi morali imeti prvi pravico do nje, dasi nimamo nič proti temu, da jo rabijo tudi drugi.

— Pravijo, da je poslanec Banelli kupil Piccinijevo vilo v Škedenju. Ne vemo, koliko je dal za njo, par stotisočakov pa je brzkone vendar-le šlo. — Kdor zmore in zna, ima dva... pravi pregovor.

— Za praznike so šli pri nas pastirci na skedenj. Slovenski pevci so dali rajši prostora pastorem. — Kdor zaničuje se sam...

IZ HERPELJ-KOZINE.

V nedeljo, 18. januarja t. l., se vrši točno ob 19. uri važen sestanek S. K. «Jadran» - Herpelje-Kozina, katerega se morajo udeležiti brezpogojno vsi člani in članice. Sestanek se bo vršil v gostilniških prostorih pri Šiskoviču. — Odbor.

IZ BOLJUNCA

Pred kratkim so «Novice» prinesle našo pritožbo, da nam gospod občinski komisar pošilja razglase in vsa druga naznanila v samo italijanskem jeziku in da jih mi vsled tega ne razumemo. Na to našo pritožbo je gospod komisar baje odgovoril, da je prepovedano posluževati se tudi slovenskega jezika. Toda glej čudo! — Pred kratkim si je gosp. komisar kupil novo korijero. Za čigav denar ne vemo, mislimo pa da za svoj lastni, ker je ogromna večina prebivalstva te občine proti temu, da bi županstvo na račun občine vršilo to službo. Zato se tudi, izvzemši par izjem, nihče noče posluževati te vožnje in vsi hojijo rajši peš, kot da bi svoj težko prisluženi denar tako lahkomišlno zaprav-

ljali. Ko je gospod komisar sprevidel, da mu «šeft» ne nese, je lepo napisal in podpisal primeren razglas, **seveda tudi v slovenskem jeziku**, s katerim nas vabi, naj se korijere poslužujemo in mu tako pripomoremo kriti stroške. Ko gre za denar, tedaj ni prepovedana raba slovenskega jezika... Res ste pameten, gospod komisar, ali pa smatrate nas za preveč neumne, da bi ne razumeli vaših namenov.

— Nedavno sta obiskali našo vas pevsko društvo «Kolo» iz Trsta in pevsko društvo «Slavec» iz Ricmanj. Ob prepevanju lepih zborov je kmalu minulo popoldne. Nekaj pa nas je vendar bolelo. Sramota namreč, da se tudi mi ne moremo ponašati s pevskim zborom, kakor smo se nekaj. — Če zmorejo Ricmanje nad 50 pevcev in pevki, bi se pri nas lahko dobilo še več dobrih moči. Mladina, na delo!

IZ DOLINE

Postopanje oblastnikov v naši občini je kaj čudno, res «paševsko», kakor so se «Novice» že večkrat izrazile. — Ob začetku novega leta je namreč občinski komisar v zadnjem hipu odpovedal vsem obrtnikom pogodbe za plačevanje utilitinskega davka in zahteval od njih, da morajo skleniti nove pogodbe za mnogo višje zneske. Vsi obrtniki so se temu uprli in izjavili, da vztrajajo pri prejšnjih pogodbah, ali pa naj se utilitinski davek iztirjuje od njih sproti brez pogodbe. To pa ni bilo po volji gospodu komisarju, še manj pa družbi, kateri je občina poverila iztirjevanje davka, ker bi pač v tem slučaju morala računati z večjimi stroški za plačevanje osebja za nadziranje obrtnikov. Da se tem stroškom izognejo, so si ti gospodje izmislili primerno sredstvo. **Zagrozili so obrtnikom, da jim bodo odvzeli obrtne koncesije, če ne podpišejo pogodb za plačevanje utilitine.** In obrtniki so se vdali v strahu za svoja obrtna dovoljenja. Način postopanja gospoda komisarja in uradnika ter nadzornika društva za iztirjevanje utilitine je protizakonit. — Mi proti takemu postopanju odločno protestiramo in prosimo pristojna oblastva, naj zadevo preiščejo in popravijo krivico, ki nam je bila prizadeta. — Obrtnik.

IZ SV. ANTONA

Božič - polnočnica. Vsi Svetantončani, kakor tudi drugi, veliki in mali, odrasli in otroci, stari in mladi, pričakujejo nestrno tega dne in polnočno mašo, ko je cerkev bolj ko sicer okrašena in razsvetljena in ko tudi pevci ob spremljevanju orgel pojejo bolj ubrano in svečano. Vse je nenavadno prazniško razpoloženo, kar se lepo ujema s slovesnostjo dneva. Ob polnočnici je bila, kakor druga leta, tudi letos polna cerkev ljudi. Res, polna do zadnjega kotička. Vse je bilo kakor nekaj in to ravno nas je užalostilo tem bolj, ker je posledica pokvarjenosti naše mladine — naše bodoče nade.

Stojim pri letošnji polnočnici v cerkvi v prazničnem razpoloženju. Za menoj deloma stoji, deloma kleči mladina obojega spola, pomešana med seboj. Pogovarjajo se glasno, potem tiho. Opazujem jih in jih opozorim, da s svojim obnašanjem motijo pobožnost vseh. Kar zaslišim: «Zakaj me ščipaš... me boli... daj mi mir...» potem grohot in zopet isto. Pride «ofer». Vsi gredo eden za drugim na «ofer». Zopet dolgotrajni krohot in smeh. Iščem, kje je razlog za to in zapazim, da se pomika počasi v vrsti med drugimi tudi par lepo oblečenih mladenk, ki se pobožno približujejo glavnemu oltarju, da poljubijo — križ. Uboga dekleta ne vedo, da so jim nekateri pobalini odzadaj odpeli jopiče in da se zato

sedaj za njimi smejejo... Vse občinstvo se zgraža nad tako nesramnostjo. Čudim se, da imajo ti fantje toliko poguma v naši svetantonski cerkvi! Kot gosti iz druge fare bi se morali vsaj človeško, ako že ne kristjansko, obnašati.

V dokaz skrajne podivjanosti teh nespodobnih fantalinov naj opišem še ta dogodek. Na Božič zvečer so se vračale iz Pobežev nekatere svetantonske ženske. Med potjo so srečale skupino pobalinov, ki so jih začeli nadlegovati, tako da so se morale zateči pod okrilje starejših, ki so se kar čudili, da je sedanje društveno življenje moglo toliko izkvariti njihovo mladino.

Stariši, glejte tudi na svojo odraslo mladino, kaj dela in razmišljajte, kako bi se dala vrniti na našo staro in vedno moderno pot — dostojnosti in enakih prednosti naših starih — sicer ne vem, kje naj taka mladina konča.

IZ MAREZIG.

Občinski zastop v Marezigah — razpuščen. - Vas zastražena po fašistovskih oddelkih.

Kako je bil izvoljen občinski zastop v Marezigah — smo že poročali. Naši volilci ali sploh niso volili, ali pa so bili njihovi glasovi na čudežen način «obrnjeni». Tako je prišlo do dosedanega občinskega zastopa s fašistovsko — večino in s fašistovskim županom. Toliko večina kolikor župan so vsi domači «fašisti».

Ta občinski zastop je imel torej te dni sejo, katere se je udeležil celo tajnik koprškega fašja odvetnik Petris. Zakaj je prišel tudi on, ki sploh ni občinski zastopnik, je postalo kmalu jasno. Čim je bila se a otvorjena, naj odobrijo občinski dolg, ki ga je naprtil občini bivši občinski komisar g. Padovan. Večina občinskih zastopnikov, med njimi tudi takozvani «fašisti», je takoj izjavila, da absolutno ne priznava tega nepotrebnega dolga. Tedaj pa je vstal tajnik koprškega fašja, ki je pozval prisotne naj

glasujejo za predlog in naj ne «delajo neumnosti». Toda zastopj. Prisotni odborniki — oni izvoljeni od Slovencev in oni imenovani od fašistov — so odločno izjavili, da ne bodo priznali dolga, o katerem ne vedo, v kakšne namene je bil najet in da bodo raši v znak protesta izstopili iz občinskega zastopa. Spričo take odločnosti je zopet vstal odvetnik Petris in dejal med drugim približno tako-le: Ne čudim se slovenskim zastopnikom, da ne priznavajo prejšnjega dolga, čudim se pa vam fašistom, da skupno z njimi podajate demisijo in da nočete priznavati dolga, ki so ga napravili vaši tovariši fašisti. Zapomnite si, da vas ni izvolilo ljudstvo za svoje zastopnike, ampak smo vas mi spravili v občinski zastop. Ostanite torej v občinskem zastopu in odobrite predlog! Toda ves njegov govor je bil zastopj. Občinski zastopniki so zapustili občinsko dvorano.

Vsled odstopa večine občinskega zastopa je pričakovati vsak hip imenovana novega občinskega komisarja.

IZ DOLINE.

Kdor išče najde!

Pri nas imamo že par let nekega italijanskega učitelja, ki hoče še vedno biti strah in trepet ubogemu ljudstvu. S svojo žilavko se je že večkrat odlikoval. Kaj prav za prav išče učitelj med fanti, ne razumemo. On ima svoje delo v šoli. Za red po vasi pa naj skrbe orožniki!

Vaše prorokovanje se je uresničilo. S «karjolo», ki jo je kupil naš «velezaslužni» g. komisar so rabili potniki minuli petek iz Doline do Trsta celih 6 ur. Nazaj grede pa so srečno priromali do Sv. Ane, na to pa je bilo treba peš. V tork je uboga «karjola» štrbunknila pod krogliami v Škrbčevo dvorišče. Tam čaka zopet vstajenja. Sofer je pa zbežal! Uboga občina, kam te vodijo «velezaslužni» možje!

Moderna jetnišnica v Illinoisu

V Ameriki grade novo moderno jetnišnico, ki bo po svoji notranjosti prej podobna hotelu, nego jetnišnici. Inženjer, ki je prevzel tehnično vodstvo te zgradbe, opisuje bodočo jetnišnico tako-le: Vsak jetnik bo imel mesto dosedanje celice brez razsvetljave, zraka in solnčne svetlobe stanovanje z oknom na dvorišče in z odprtino za ventilacijo nad vrati. V sobi bo umivalnik, centralna kurjava, električna razsvetljava, postelja, miza in stol. Zgradba jetnišnice bo zavzemala ploskev, ki znaša okrog 89 ha. Dva in pol ha gradbenega prostora bo ograjeno s cementno steno, visoko 33 čevljev in dolgo en četrtilje. V ograjenem prostoru bo 8 okroglih poslopj z ječami, velika skupna dvorana za 2000 oseb, bolnica, šola in posebno poslopje za pisarne. 90% gradbenega dela so izvršili jetniki sami. Samo železne konstrukcije so napravili v tovarnah. Vsako poslopje ima 248 celic. Prostor za stražo je sredi poslopja in zvezan potom podzemnega hodnika z dvoriščem. Vrata celic so steklena in preprežena z železnimi mrežami, tako da lahko stražnik dan in noč opazuje, kaj se godi v celicah.

Druga posebnost te moderne jetnišnice je razdelitev njenih jetnikov na štiri kategorije, in sicer po moralnih lastnostih in značaju. V to svrhu je razdeljen zavod na štiri strogo izolirane oddelke. Če se jetnik lepo vede in je uprava tudi sicer informirana o njem kot o moralno vsaj ne popolnoma pokvarjenem elementu, ga prevedejo v višjo kategorijo, kjer ima večje udobnosti. Na enak način je razdeljena tudi prehrana. Vsak jetnik pride takoj prvi dan pred posebno komisijo, ki preišče njegove navrstvene in fizične lastnosti, da ga potem na podlagi točnega pregleda pošlje v odgovarjajoči oddelek.

k novemu življenju. Mnogo se je zahvaliti tudi pok. dr. Kreku, presv. škofu dr. Karlínu, pokoj. ravnatelju «Zadružne Zveze» v Ljubljani, Ivanu Travnu in ravnatelju «Gospodarske zadruge», g. Jovanu, ki so v teh težkih dneh šli posojilnici na roko ter jo rešili in s tem rešili tudi naše ljudstvo. Doživela pa je še en kritičen dan v istem letu 1912. Avstrija je napovedala delno mobilizacijo proti Srbiji radi Bosne. Ljudstvo je vsled strahu pred vojsko nahrumelo, da dviga svoje vloge. Tedaj je sedanji g. dekan v Jelšanah Hušo ljudi pregovoril in pomiril glede nevarnosti denarja. Leta 1914. je izbruhnila strahovita svetovna vojna. Moratorij je preprečil dviganje hran. vlog. Posojilnica pa je začela prekrbovati ljudem živeža ter postavila tako temelj aprovizaciji. Dne 19. marca 1915. pa je zadel posojilnico hud udarec. Neiprosna smrt je ugrabila njegovega predsednika in ustanovitelja, dekana msgra. Rogača, neutrudnega in požrtvovalnega dobrotnika naroda. Načelstvo je za n im prevzel g. dekan Mihael Hušo, ki je ostal njen načelnik do da-

našnega dne. Priznati mu moramo res skrb in požrtvovalnost.

Med vojno, ko je bila obilica denarja, so hranilne vloge zelo narasle, tako da je mogla posojilnica plačati ves svoj dolg pri «Zadružni Zvezi» v Ljubljani ter poleg tega naložiti ves denar, ki je preostajal. Čas po vojni je prinesel, kakor vsem zadrugam, tudi naši posojilnici stagnacijo zaradi nezamenjanega denarja onstran meje. Delovala je kljub temu, sprejemala hran. vloge ter dajala tudi mala posojila. S tem je ohranila kredit in dobro ime pri ljudstvu. Letos pa ji je bil zamenjan tudi ta denar in tako more ob svoji tridesetletnici zopet redno in lepo delovati. To je kratek obris delovanja Podgraške posojilnice, delovanja skozi 30 let, ki so bila pravzaprav huda in kritična leta, pa jih je po zaslugi izvrstnega vodstva premagala. Kdor pregleda in premišli delovanje od začetka do danes, kdor ve kako velikega kulturnega in gospodarskega pomena so naše zadruge, zlasti posojilnice, more presoditi delo, to ogromno delo, ki so ga storili ustanovi-

telji Podgraške posojilnice, in ceniti njihove zasluge.

S ponosom gledajo danes lahko še njeni živeči ustanovitelji na svoje delo, ki je bilo polno truda in nesebičnosti, da to delo, ta trud ni ostal prazen, marveč je obrodil bogat sad v korist našemu ljudstvu. Ta zavest, da so storili ljudstvu in narodu neizmerno dobroto, jim bodi v zadoščenje! Žal, da nekateri od ustanoviteljev, predvsem msgr. Ragač in Slavoj Jenko že počivajo v hladnem grobu. Njim bo ostalo naše ljudstvo vedno hvaležno ter bodo njihova imena zapisana z zlatimi črkami v knjigi zaslug za naš narod. Slava njihovemu spominu! Vam pa, ki še živite, ki lahko vidite sadove svojega dela, nesebičnosti, svoje ljubezni do našega ljudstva, vam izreka naše ljudstvo, naš narod, svojo najlepšo zahvalo. Bog Vam povrni! Dolžnost je naša še posebno, da se s hvaležnostjo spomnimo tudi sinov bratskega češkega naroda: dr. Sebesta, Ryšlavya in dr. Biléka, ki so res na bratski način pokazali ljubezen do nas, priskočili na pomoč s svojim umom, nasvetom, de-

lom in trudom. Enako zasluži vse priznanje sedanji načelnik g. Mihael Hušo, dekan v Jelšanah, za svoje 16 letno neumorno delovanje pri posojilnici, in gđc. Cilka Gobec, ki opravlja kar najbolj vestno že dolgo vrsto let tajniške posle.

Ponosno stoji še danes stavba «Narodnega doma», letos popravljena in dasi je oropana svojega napisa «Narodni dom», vendar ve vsakdo izmed nas, da je to naš dom, dom, ki je sezidan s trudom in delom onih, ki so imeli vso ljubezen do svojega naroda in ljudstva. To jim je najlepši spomenik njihovega dela! Želim, da bi posojilnica kar najlepše napredovala in se še bolj povzdignila v korist in blagor našega ljudstva!

Da preslavi svojo tridesetletnico, je pri svoji spominski seji sklenila, da daruje za knjižnico v Podgradu L 500.—; za «Solsko društvo» L 150.—; za «Dijaško Matico» L 150.—; za slov. Alojzevešče v Gorici L 150.—; za nagrobni spomenik pok. notarja Toma Sorlija, ki je bil tudi član nadzorstva in pozneje načelstva, L 150.—. Lepše pač ni mogla proslaviti svojega jubileja!

Izredni istrski pokrajinski odbor

je na svoji zadnji seji na predlog dež. odb. kom. Sbišā zavrnil sklep občinskega sveta občine Hrpelje-Kozina, da se prenese sedež občine v Klanec, ker da ima Klanec manj prebivalcev kot Kozina, da je Kozina bliže železnici, da ima poštni urad in orožniško postajo in da je dovolj pomembno letovišče.

Za mir v deželi...

Oblastva so odredila več preiskav v mestu in po deželi in so razpustila več društev, ki jih imajo na sumu, da so v zvezi z opozicijo, med njimi tudi eno sportno društvo. Predvčerajšnjim je bila zaprta kavarna «Edera», včeraj kavarna «Union», ker da se tam shajajo prevratni elementi.

Pušelc' mora bit' samo — črn?...

Zgodilo se je v Budanjah na Vipavskem. Bil je dan nabora, dan fantovskega veselja in obenem fantovske žalosti. Naši fantje so od nekdanj hodili k naboru z rožo v gumbici in za klubom in ozaljšani s trakovi, darovi dekliških rok. Nihče se ni nad tem spodtikal, nihče ni fantom zameril, da kažejo vsaj na zunaj veselje, ko jim je v srcu žalost. «Pušelc pa mora bit' zelen ali plav...» ali pa — rdeč: vse eno, na fantovski dan pride vsaka barva prav.

A za budanske fante to ni veljalo. Nekdo jih je ogledoval od spredaj in od zadaj, gledal je «pušelce» in trakove in se od strahu skoraj zvrnil v nezavest... Kako bi ne? Premislite, ljudje Božji: med raznimi barvami je zagledal tudi enega rdečega, — ol, potem zopet enega belega — ool! potem morda žoltega in zelenega in končno, — ool!!!... tudi enega modrega!?

Kaj takega je res nezaslišano! Povedal je o grozni ugotovitvi orožnikom, le-ti podprefektu, le-ta prefektu in ta zadnji samemu — ministru notranjih stvari g. Mussoliniju. G. Mussolini, ki ljubi samo črno barvo, pa je tako-le ukazal: da mora budanski župan preč, ker se je upal spremiti fante, okrašene s strašno barvanimi trakovi, k naboru in ker si je revež morda v splošnem veselju še sam zataknil kak trak za klub...

In tako bo domovina rešena pred budanskimi «iredentisti», v Budanjah pa dobí stolček kak komisarček, ki ljubi le črmino.

S tem edinim namenom je bila brz-kone tudi organizirana ta nova «iredentistična afera».

Naš zadnji poziv

zaradi plačanja zaostale lanjske naročnine je veljal, seveda, le tistim, ki naročnine niso poravnali. Le-tem smo z današnjim dnevom ustavili list; začeli jim ga bomo zopet pošiljati, čim poravnajo naročnino.

Z novim letom smo poslali list tudi več njim, katere so nam priporočili njihovi znanci in prijatelji. Če ga kdo od teh ne namerava obdržati, naj ga vrne, ker bomo vpisali med naročnike vse, ki ga obdrže.

Nekateri naših naročnikov ne dobivajo redno lista; prosimo jih, da nam vse nerednosti sporočijo. Če enkrat prihodnjič zopet priložimo listu položnice, naj se tisti, ki so že plačali, ne razburjajo, temveč naj položnico shranijo za prihodnjič; ali pa naj jo dajo kakemu znancu, da pošlje naročnino za list. Širite «Novice»!

Pravne novice

PRIPOMBE H KR. UKAZU-ZAKONU O PREUREDBI OBČINSKIH PRAVIC.

I.

Kr. ukaz-zakon od 22. maja 1924, št. 751 o preuredbi občinskih pravic (usi civilni) v kraljestvu ima namen ugotoviti in likvidirati pravice na skupno uživani zemlji, da se poveča v smislu narodno-gospodarskih načel njena produktivnost in s tem zboljša gospodarsko stanje ljudstva. Skupno od več upravičencev uživana zemlja se zanemarja iz človeku prirojenega samoljublja, ker vsak dela (v kolikor ne gre za idealne dobrine) le toliko, kolikor mu delo hasne v lastno korist. Vse moderne države in vlade so se vsled tega od nekdanj trudile, da bi skupno uživano zemljo pravično razdelile med upravičene, s tem dale veselja do obdelovanja in zboljšanja zemlje ter na ta način povečale njeno produktivnost in ljudsko davčno moč.

O omenjenem ukazu-zakonu smo že pisali. Danes se hočemo še dotakniti vprašanja

ali velja omenjeni kr. ukaz-zakon v novih pokrajinah?

Novi kr. ukaz-zakon velja za vse nove laške pokrajine in ne glede na to, ako obstoji poleg njega še kak drug zakoniti predpis. Za bivšo gorško-gradiščansko deželo in one dele Kranjske, ki so prišli glasom mirovnih pogodb pod Italijo, je ostal še v veljavi avstrijski okvirni zakon od 7. 6. 1883 drž. zak. št. 94 o delitvi skupno uživane zemlje kakor tudi oba deželna zakona od 21. marca 1913, št. 20 deželnega zakonika za Gorisko in Gradiščansko ter od 26. oktobra 1887, št. 1 deželnega zakonika iz leta 1888, za Kranjsko z

dotičnimi odredbami, vse to samo v toliko, v kolikor nišo ti starejši predpisi v nasprotju z novim kr. ukazom-zakonom. Ta nasprotja pa obstojajo, in ravno najbolj v določbah, ki urejujejo materialno stran vprašanja: V tem oziru velja novi kr. ukaz-zakon tudi za bivšo Gorisko-Gradiščansko in Kranjsko. Kar se pa tiče Trsta z okolico in Istre, kjer ni bil izdan še noben tozadevni deželni zakon in ni veljaven niti državni okvirni zakon od 7. 6. 1883, št. 94 drž. zak., velja v polnem obsegu edino le novi kr. ukaz-zakon.

Drugič priobčimo z ozirom na ta novi kr. ukaz-zakon še par pripomb o sodelovanju naših občin pri tej preuredbi, o emfitevzi in o solastnini ter priposestovanju.

Kuri se z bukovimi drvimi, žaganjem in le malo brinja vmes. Ako se kuri s kakim strohnelim lesom, ne bo meso dobro dišalo.

Mesene klobase se kade navadno le po dva do tri dni.

Materin grob

Jeseni smo pokopali mater. Več ne vem, ali je bil jasen dan ali meglen ali če je deževalo. Šel sem za pogrebci kakor v sanjah, in še zdaj se mi zdi, da so bile sanje vse, kar se je takrat zgodilo; in da je bilo morda v resnici čisto drugače, nego se spominjam. Prišli smo na pokopališče, da nisem vedel kako in kdaj, nato smo stali kraj globoke črne jame, iz ilovnate prsti izkopane. Pevci so zapeli; kakor iz daljave sem slišal zamolkle moške glasove, besed nisem razumel. Na debelih vrveh, so spuščali rakev v jamo; oboje, rakev in jama, se mi je zdelo preveliko in prečno za mojo mater, ki je bila drobna kakor otrok. Ko je župnik odmolil — ali pa morda že prej, ne vem več — so vsi krog mene pobirali rumeno prst ter so jo metali na rakev; tudi jaz sem se sklonil, da bi pobral pest prsti kakor vsi drugi; ali skoraj mi je izpodrsnilo, da bi bil padel na kolena; nekdo me je zadaj prijel pod pazduho. Nato so si pogrebci slekli črne suknje, zgrabili so za lopate in so metali v jamo prst v težkih, velikih kopicah: spočetka je zamolklo bobnelo; kmalu je bobnenje potihnilo, slišal sem le še pritajeno vzdihovanje in ihtenje. Jama je bila polna, grmadila se je gomila, zmerom širja in višja, ogromna, pretežka za mojo mater.

Kako smo šli s pokopališča, tudi več ne vem. Nenadoma smo sedeli v krčmi in smo pili; nekateri so bili žalostni, nekateri veseli; jaz sem jih gledal in sem jih komaj poznal, moje misli so bile kakor mrtve, v črno jamo zakopane.

Teden dni pozneje sem se odpeljal v tujino. Ves tisti teden nisem stopil na pokopališče; prišel sem do vrat, pa sem se vrnil. Kakor strah je bilo v meni — kakor tisti strah, ki obide vernega človeka, preden stopi v samotno svetišče, pred Boga, sodnika svojega. Malodušen sem bil in slab, nisem si upal, da bi odprl vrata v blagoslovljeni hram, kjer je pod težko gomilo spala svetnica-mučenica.

Pet let sem ostal v tujini. Črez pet let sem se napetil, da bi molil ob njenem grobu. Odprl sem vrata in sem šel do srede pokopališča, do križa. Tam sem se ozrl prestrašen. Tuj kraj je bil krog mene, kakor da ga še nikoli nisem videl. Križi, križci, beli in črni kameni, ob zidu vrbe in ciprese, gole, zelene, cve-toče gomile, pečene steze — vse mi je bilo tuje. Groza mi je segala v srce; gledal sem na levo, na desno — od nikoder ni bilo glasu, da bi me poklical, po-

„Novice“ - zastonj!

V zadnji številki «Novic» so čitatelji lahko brali razpis natečaja za pošiljanje naročnin za list.

Kako torej lahko dobiš «Novice» vse leto zastonj?

Tako-le: V Tvoji vasi je n. pr. 20 naročnikov «Novic» (starih ali novih, to je vse eno). Izmed teh 20 so nekateri naročnino že plačali, drugi pa še ne. Pojdi torej k tistim, ki še niso plačali (recimo, da jih je 10), zberi od vsakega po 10 lir in jih nesí na pošto ter pošlji upravištvu «Novic» potom položnice (če jo imaš) ali nakaznice. (Ne pozabi sporočiti upravištvu, od koга si vse nabral in poslal naročnino!)

Ko upravištvu dobi tako od tebe 10 naročnin, Ti bo sporočilo, da boš Ti dobival vse leto list z a s t o n j.

KAJ, ČE ZBEREŠ VEČ KOT 10 NAROČNIN?

Če si nabral v vasi ali pri svojih znancih 10 naročnin (vse eno, ali od starih ali novih naročnikov), glej da jih nabereš vsaj še 10, skupaj torej 20, kajti za vsakih nadaljnjih 10 naročnin (čez prvih 10), Ti pošlje upravištvu «Novic» deset lir v denarju.

Naročnina za «Novice» je tako nizka, da se lahko vsak naroči na list. Četrt cigarete na dan manj, četrť kozarca vina na dan manj, in lahko imaš vsak teden v hiši list, v katerem boš našel zabave in pouka. Kdo bi ne žrtvoval tako malenkost sedaj, ko je postalo čitanje ljudstvu potrebno, kakor vsakdanji kruh?

Gospodarske novice

PARKLJEVKA IN SLINOVKA.

Kdo ne pozna te kužne bolezni, ki je prizadela živinorejcem v zadnjih letih že toliko škode? Zdaj se pojavi tu, zdaj tam. Nikdar ni govedo pred njo varno. Tudi zdaj je razširjena ta bolezen po raznih krajih, o čemur nam pričajo razni varnostni ukrepi javne oblasti. Proti parkljevki in slinovki bi se bilo mogoče uspešno braniti le, ako bi lahko cepili živino pravočasno s cepivom, ki bi se dalo praktično in splošno uporabljati. Ker pa še nimamo takšnega in tudi ne nikakega drugega uspešnega sredstva, je treba, da storimo vse, kar je v naših močeh, da nam bolezen ne pride v hlev. Zato ne dopustite, da bi se tuja živina ustavljala na vašem zemljišču, še manj pa na vašem gospodarskem dvorišču ali celo v vašem hlevu. Tujim ljudem, prekupčevalcem z živino in njihovim posredovalcem ne dovolite vstopa v hlev. Ko se vrnete iz živinskega sejma ali od kje drugod, odkoder lahko zanesete to bolezen v lasten hlev, ne hodite v hlev, dokler se niste preoblekli in preobuli. Razkužujte pogostoma hleve, posebno staje, gnojnične jarke, hodnike in jasli z apnenim beležem ali apnenim mlekom. Tudi ne puščajte v hlev psov in perutnine. Kadar zapazite znake parkljevke in slinovke na svoji živini, prijavite to takoj pristojni oblasti in izvršujte vse odredbe in živinozdravnikova naročila, ki so le v vašo gospodarsko korist, natančno in vestno.

TEMPERATURA V VINSKI KLETI.

Temperatura zelo vpliva na prosopeh vina. Mraz sicer pretrese in očisti novo vino, vendar pa bi trajno prehladna klet ne bila ugodna za vino. Da vino lahko zori in dozori, ne sme biti v kleti premrzlo ali pretoplo. Najprimernejša temperatura je za vinsko klet med 5 in 15° C. Nižja ali višja temperatura (pod 5° in nad 15° C) lahko neugodno vpliva na dobroto, čistost in ohranitev vina.

SPRAVITE TURŠČIČNA STEBLA IZ NJIV!

Pri nas je še precej razširjena nič kaj lepa navada, da se pustijo turščična stebila (palice) več ali manj časa na njivah štrleti v zrak, mesto da bi se takoj po pobranem pridelku porezala, povezala v snope in spravila domov pod streho.

Na njivah puščena turščična stebila se premočijo, začnejo plesniti in gniti. Ako jih to zimo ni treba rabiti vsled dobrega lanskega senenega pridelka za krmljenje, se pa lahko toliko bolj uporabijo za nasteljanje živini. Nastelja iz zrezanega turščičnega steblovja dobro popije gnojnico in napravi dober gnoj.

BODI OPREZEN PRI NABAVI SEMEN!

Pri nabavi semen je treba biti zelo oprezen in previden. Koliko od njih je kupilo, posebno v prvih povojnih letih, prav nič vredna semena od brezvestnih in nepoznanih trgovcev! Če bi bili kupili le staro, nekajljivo, vendar pa pristno in čisto seme, bi prišli še dovolj poceni ven, četudi bi ne imeli iz takšnega semena nikakega pridelka. Toda navadno je bilo pomešano med seme

vse polno raznega plevelnega semena, ki se je s posetvijo zaneslo na njive. Posebno med detelnim semenom je bilo zelo mnogokrat pomešano seme deteljne predenice. Mesto detelje, se je na posejani njivi pojavila in razrastla na vse strani, v veliko presenečenje posestnikovo, najhujša zajedalka detelje — deteljna predenica, katere marsikdo morda še dandanes ni spravil popolnoma iz njiv.

Tudi danes moramo pri nakupovanju semen dobro paziti, da se ne opeharimo. Čim drobnejše je kako seme, tem lažje se mu primeša druga ničvredna semena, ne da bi to pri nakupu mogli takoj in s prostim očesom zapaziti. Zato pa se godijo največje sleparije s travnimi, detelnimi in nekaterimi zelenjavnimi semeni.

Najbolje je, ako lahko vsa potrebna semena doma pridelamo in jih nam ni treba nakupovati drugod. Če pa smo prisiljeni si nabaviti seme, nabavimo si le **zajamčena, pristna ali prava, čista in kaljiva** semena. Takšna semena pa je mogoče dobiti predvsem le potom kmetijskih društev ali pri priznanih solidnih trgovinah s semeni.

ZA SETEV LUCERNE

Lucerna je zelo cenjena krmska rastlina. Ako jo krmimo mlečnim kravam v zadostni množini, ugodno vpliva na mlečnost. Tudi nam daje skoraj ceo poletje zelo dobro zeleno krmo.

Da pa bo donašala lucerna čim boljši in obilnejši pridelek, jo je treba seati v zemljo, ki je bila o pravem času dovolj globoko zorana. Čim bolj globoko je zemlja preorana, tem bolj globoko prodrejo in se razastejo lucernine korenine in poiščejo rastlinske redilne snovi. Tudi v slučaju suše dobiva lucerna dovolj vlage iz zemlje po svojih močnih in globoko segajočih koreninah. Kdor misli sejati spomladi lucerno, naj torej že zdaj kolikor mogoče globoko preorje njivo, ki jo je odločil za setev lucerne. Tudi če spravi v bolj globokim oranjem mrtvo zemljo ali mrtvico na vrh, naj ga to prav nič ne plašči. Mraz, zmrzal, mokrota in zrak že napravijo tudi iz mrtvice rodovitno zemljo, prej ko bo čas sejati lucerno. Za bolj globoko, kakor tudi za navadno oranje je najboljši Sack-ov plug, ki se lahko dobi potom kmetijskega društva v Gorici ali Trstu.

PREKAJEVANJE SVINJSKEGA MESA.

Škař, v katerega misliš deti nasoljeno meso, naj bo snažen. Na dno potresi pest soli, primešaj malo solitra, par zrn česna, nekoliko zrn brinja in malo celega popra. S tem podgrni posamezne kose mesa, jih tesno vloží v škař in še dobro potresi s soljo. Navadno se porabi za 40 kg mesa 2 kg soli in nekoliko solitra. Potem ga pokrij z deskami, obteži s kamenjem in prilij toliko prevrete, pa zopet ohlajene slane vode, v katero si dal nekoliko lavorjevih lističev, da stoji čez meso. Po preteku treh tednov odlij slanico, meso pa malo posuši na zraku, da ne bo mokro in ga obesi v dim.

Ako je meso preslano, potem vlij nanj, ko si odstranil slanico, mrzlo vodo in ga pusti v njej par ur. Nato odlij vodo in obesi meso.

Kadi ga tri do osem dni v ne prevročem dimu. Rebra, jezik ali kaki drugi majhni kosi so dobri v treh dneh. Pleča, cele gnjati rabijo šest do osem dni; ako se pa po malem kuri, še več časa. Kuri se dvakrat na dan, zjutraj in opoldne. Ako pa deneš z utraj srednje debel štor na ogenj in vsušeš nanj žganja, bo zado-stovalo za ves dan. Zvečer pa odpri dimnico, da se meso čez noč ohladi.

zdravil. Jaz pa sem mislil, kadar mi je bilo hudo v tujini:

«Pridem do vrat in takrat bom slišal njen glas: Kod si hodil, da te ni bilo tako dolgo? Čakala sem te in nisem mogla spati, celih pet samotnih let!... Pa bi šel naravnost do njenega groba in bi pritisnil lice na rosno travo, da bi slišal natanko n'en mehki glas in da bi občutil topli dih iz njenih ust. Pripovedovala bi si lepe zgodbe, polne upanja in daljne sreče, kakor vselej, kadar sva bila čisto sama; in bila bi sestra in brat, obadva oči uprte proti vzhodu, da bi ugedala nebesko zarjo, ki je bila njenemu in mojemu trpljenju od Boga obljubljena...»

Tako sem mislil.
Glasu od nikoder. Pokličite me, o mati, samo zašepeti, zavzdihni pod gomilo, pa te bom slišal.

Hodil sem med križi, kamni in gomilami; vsi grobovi so mi bili tuji, mrtvi, nobeden me ni pozdravil. Šel sem h grobarju, da bi ga vprašal. Tisti grobar, ki je kopal jamo za mojo mater ter jo izkopal pregloboko, je bil že zdavnaj mrtev. Napol gluh stariček, ki sem ga izpraševal, je z zaspanimi očmi ogledoval mojo sliko, povedal pa ni ničesar. Nato sem šel k cerkovniku.

«Povejte mi, kje je materin grob? Saj ste bili s pogrebom, še krono sem Vam dal!»

Cerkovnik je pomislil.
«Rekel bi, da je v levem kotu... če ni morda v desnem... star sem...»

Kam bi se napotil, koga bi vprašal? V krčmi je sedelo mnogo znancev; po obrazih se mi je zdelo, da sem jih videl pred petimi leti, da so bili morda celo pogrebcji.

«Kje je grob, ki ga iščem?»

«Toliko je grobov zadnje čase, ljudje pomirajo kakor ob kugi... kdo bi štel grobove, kdo se jih spominjal?»

Vrnil sem se na pokopališče, da bi iskal s treznim očesom, z mirnim razumom.

Treba je iskati med samotnimi grobovi, med tistimi, ki si jih dolgo ni doteknila zvesta roka. Bog se usmili, koliko samotnih grobov! Polovica pokopališča same puste gomile, brez spomina, brez križa in kamena. Še križi so polomljeni, kamni stoje pošev, besede so zbledle. Kaj je bilo napisano na tem križu, ki leži izruvan in zarjavel na gomili? «Svoji nepozabljeni, na vekomaj ljubljeni materi...» Gomilo je bil porasel visok plevel, križ leži v njem — kod ho-diš, ti zvesti sin? Saj je šele pet kratkih let, ko si postavil ta bronasti križ, napisal nanj te goreče besede in prilival potočnicam s solzami!...

Tam ob samotnem domu njenem sem klečal pred njo, prosil sem jo tolažbe in blagoslova.

Zda' hodim na to svojo sveto božjo pot, kadar mi je težko pri srcu. Tudi nočoj, o mati, ob tej uri, ko so se vse moči razgrnile nad menoj, prihajam k tebi: daj mi tolažbe in blagoslov, da mi kmalu zasije tista nebeska zarja, ki sva jo upala v trpljenju. Iv. Cankar.

Razno

Sveto leto in draginja.

«Sveto leto» je prineslo Italiji velik val draginje. Kakor poročajo iz Rima, se je življenje tamkaj že sedaj podražilo za 30 do 40 odstotkov. Seveda bo procent pozneje še večji.

Lak za železo

narediš, če pogretemu asfaltu priliješ toliko petroleja, da zmes tenko teče.

Kako preženeš molje?

Najboljše sredstvo, da preženeš molje, je terpentinovo olje. Skrinjo, v kateri hranimo tkanino, treba namazati s terpentinovim oljem. Tkanino zavij v robec, ki je tudi poškopljjen s terpentinovim oljem, in jo pokrij z enakim robcem.

Malta za vlažne stene.

Dobro in trdno malto za vlažne stene dobiš, ako zmešaš en del gašenega apna, dva dela cementa in šest do dvanajst delov peska.

Tobačna tovarna v Puli

Te dni so sprejeli v novotovorjeno tobačno tovarno prvih sto delavk. V kratkem najamejo še petdeset delavcev. Polagoma nameravajo obrat znatno razširiti. To naj bi bilo Puljčanom nadomestilo za odvzeti arsenal in pa druge državne zavode.

Vinska letina na Goriškem

Trgatev na Goriškem je dala letos sledeče količine vina: Brici so pridelali 28 tisoč hl vina, Vipavci 80.450, Goričani 2.800, Kraševci pa 11.670 hl. Kras je rodil boljše od lani, ostali kraji pa zaostajajo za zadnjo letino za približno 20 tisoč hl.

Zlat drobšč v Rusiji

prično kovati po poročilih iz Moskve sedaj po novem letu takoj v Petrogradu. Bajse se bo koval istočasno tudi srebrni in bakreni denar.

Za zabavo in smeh

PREMETENEC.

Poleti v najhujši vročini je nesel Jože iz svojega vinograda čutaro vina. Med potjo je baš srečal Toneta, ki je od strašne žeje že kar omagoval. Tone se je vzradostil, ko je videl Jožeta z vinom, toda kako dobiti od njega požirek, mu je delalo preglavice. «Strašna vročina,» je tožil Tone, «tako sem žejen, da bi na mah izpraznil tvojo čutaro.»

«Tako veliko posodo?» je nejeverno zmajal z glavo Jože.

«Če ne izpraznim cele, mi lahko rečeš osel, je pogumno povzel Tone.

Jože, radoveden, bo li res izpil vse vino, mu je dal čutaro.

Tone nastavi, pije in pije, a ko je posoda na polovico prazna, se oddahne, obriše brke ter reče: «Jože, sedaj sem si žejo ugasil in mi lahko rečeš osel.»

OTROČJA.

Šestletna Zorica in petletna Nadica se pogovarjata o bodočnosti.

«Ko bom velika, bom učiteljica,» pravi Zorica.

«Kadar bom jaz zrasla, bom mamičica in bom imela mnogo otrok,» pristavi Nadica.

«In ko bodo tvoji otroci prišli k meni v šolo,» nadaljuje Zorica, «jih bom pošteno pretepla.»

«Ti si kruta,» odgovori Nadica in prične bridko plakati, «kaj so ti pa moji otroci storili?»

Odgovorni urednik: Janko Runtič.

Javna zahvala

Na povabilo svojega nečaka bivšega nadučitelja v Ricmanjih Silvestra Cerut in željo Ricmanjcev sem se udeležil dne 3. t. m. poslovilno-zabavnega večera, ki mu ga je pevsko društvo «Slavec» priredilo za odhodnico, ko se je moral izgubivši službo tukaj izseliti v Jugoslavijo, kjer je dobil službo na Uncu pri Rakeku.

Stejem si v prijetno dolžnost se javno zahvaliti vrlim Ricmanjcem za toliko čast, ki so jo oni večer izkazovali mojemu nečaku, kateremu sem tudi krušni oče. Vedel sem sicer, da jim je bil ves čas svojega službovanja pri njih priljubljen, a tolike naklonjenosti nisem pričakoval. Ganiło me je zlasti, ko sem videl zbrano v društveni gostilni malodane celo vas.

Zahvaljujem se Vam, predragi Ricmanjci, še enkrat za čast in naklonenost, ki ste jo izkazovali mojemu varovancu in nečaku ter Vas zagotavljam, da Vas bodem ohranil vedno v prijetnem spominu!

Bog Vas živi!

Ivan Novel,
Prade pri Kopru.

Cene valut v Trstu dne 15. t. m.

100. — dinarjev	39 — do	39 40
100. — čehoslov. kron	71 80 .	72 60
100. — avstrij kron	0.0335 .	0.0345
100. — francos. frankov	128.25 .	129 —
100. — švicar. frankov	463 — .	467 —
1 — angleški funt	114.90 .	115.25
1 — dolar	24. — .	24.35

Posestnike bukovih in hrastovih gozdov, pripravljene žgati oglje v prihodnjih mesecih išče Kmetijsko Trgovsko Društvo Trieste, via Raffineria 4, katero preskrbi delavce in vreče.

Kupim brač I. rabljen in v dobrem stanju. Ponudbe na naslov Josip Jamšek, krojač Plavljje p. Žavljje (Zaule)

Mlekarice in preprodajalke zaslužijo lahko Lir 10.— do 15.— dnevno, obrnivši se na Kmetijsko - Trgovsko Društvo — Trieste via Raffineria 4.

IVAN KRŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše **kuhinske in druge hišne potrebščine**

iz aluminija, steklovin, lesa, emalirane prsti itd. — CENE NIZKE.
TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Velika zaloga vina, žganja in likerjev Jakob Perhanc

ustanovljena leta 1878
Trst, via S. T. Xydias 6, Telef. 2-36

VEDNO V ZALOGI in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in krajski slivovec. LASTNI IZDELKI: šumeča vina, kakor šampanjec, šumeči istrski refošk „Lacrima Cristi“ in druga. SPECIALITETA: jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi kakor tudi pristni malinovec in drugo

Ljubljanska kreditna banka

Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona: 5-18; 22-98

BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA

Podružnice;
Gorica, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Centrala v Ljubljani
Delniška glavica in rezervni zaklad: 60.000.000 dinara.

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune z 4 1/2% netto. - Za odkaz vezanih vlog plača odstopke po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9 1/2 do 12 50 in od 14 1/2 do 16 ure.

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“
TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvalo cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu al' bogatinu — najboljše čevlje daje . . .

Čevlji za delo L 48.—

Čevlji za delo L 48.—

Najlepši žepni koledar je ŠTOKOV

VEDEŽ

Trgovina jestvin in kolonijalnega blaga
FRANC NAROBÉ
TRST

Via Commerciale 18. Podružnica via Valmauro 19 ima vedno najboljšje blago. Postržba točna.

Cene nizke.

Za obilen obisk se najtopleje priporoča: Fr. Narobe

IZŠEL JE VEDEŽ

najprikladnejši žepni koledar
ZA LETO 1925

Dobiva se v knjigarni J. STOKA
TRST — VIA MILANO 37.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torre bianca št. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru. Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13. Ob nedeljah in prazn. je urad zaprt
Telefon št. 25-47.

Spomnite se DIJAŠKE MATICE!

BUFET PRIMC

Trst, ulica XXX Ottobre 19, nasproti kavarne Commercio

Točim najboljše istrsko in vipavsko vino ter kraški teran. — Vedno sveže Dreherjevo pivo. Mrzla in gorka svinjina, sardine itd. — PGSTREŽBA TOČNA.
Za obilen obisk se priporoča

Lastnik IVAN PRIMC.

Zahtevajte in prepričali se bode, da je

MILO-GODINA

NEPREKOSLJIVO

Izdeluje dobroznana domača trvdka J. S. Godina, Trst Via Scoglio 316 Telefon št. 18-78